

• Podpis elektroniczny

Marzec 2009

Bezpieczeństwo korespondencji elektronicznej

- Ochrona przed modyfikacją (**integralność**),
- Uniemożliwienie odczytania (**poufność**),
- Upewnienie adresata, iż podpisany nadawca jest faktycznie autorem otrzymanej korespondencji (**autentyczność**),
- O integralności i autentyczności świadczy podpis, natomiast poufność gwarantuje szyfrowanie/kryptografia.

Operacja podpisywania wiadomości podpisem elektronicznym jest:

- Niepodrabialna
- Autentyfikowalna
- Jednorazowa
- Nieprzerabialna
- Jednoznaczna

Art. 5 ust. 2 Ustawy z dnia 18.09.2001 o podpisie elektronicznym (z 2001 r. Dz.U. Nr 130, poz. 1450).

- „Art. 78. §2. Oświadczenie woli złożone w postaci elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu jest równoważne formie pisemnej.”
- „dane w postaci elektronicznej opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu są równoważne pod względem skutków prawnych dokumentom opatrzonym podpisami własnoręcznymi, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej”

Decyzja Komisji Europejskiej 2003/511/EC z 14 lipca 2003 r.

Przyjmująca normy i standardy techniczne określające zalecane wymagania dla kwalifikowanych certyfikatów i dla bezpiecznych urządzeń służących do składania podpisu elektronicznego.

Podpis elektroniczny

**„dane w postaci elektronicznej, które wraz z innymi danymi, do których zostały dołączone lub z którymi są logicznie powiązane, służą do identyfikacji (nowelizacja: uwierzytelnianie) osoby składającej podpis elektroniczny....”-
„jest powiązany z danymi, do których został dołączony, w taki sposób, że jakakolwiek późniejsza zmiana tych danych jest rozpoznawalna....”**

Źródło: Ustawa o podpisie elektronicznym (z 18 września 2001 roku)

Podpis cyfrowy

- przekształcenie kryptograficzne jednostki danych, umożliwiające odbiorcy danych sprawdzenie pochodzenia i integralności jednostki danych oraz ochronę nadawcy i odbiorcy jednostki danych przed sfalszowaniem przez odbiorcę; asymetryczne podpisy cyfrowe mogą być generowane przez jeden podmiot przy zastosowaniu klucza prywatnego i algorytmu asymetrycznego, np. RSA.

•<http://www.certum.pl/pl/dokumentacja/slownik/>

Ustawa o podpisie elektronicznym

- Podpisana 11 października 2001 roku
- Ustawa wyróżnia dwa rodzaje podpisów:
  - **podpis zwykły** (do weryfikacji nie jest potrzebny kwalifikowany certyfikat – skutki prawne zależnie od podpisanej przez strony umowy)
  - **bezpieczny** (zrównany z podpisem własnoręcznym – rodzi skutki prawne bez konieczności wcześniejszego podpisania umowy pomiędzy stronami).

Dwa rodzaje podpisu elektronicznego

- **Zwykły** - spełnia dodatkowe wymogi dotyczące uwierzytelniania składającego oraz bezpieczeństwa samej technologii
- **Kwalifikowany** – zaawansowany podpis oparty o kwalifikowany certyfikat, złożony za pomocą bezpiecznego urządzenia do składania podpisów pozostającego pod wyłączną kontrolą składającego podpis. Tylko kwalifikowany podpis ma moc prawną równą podpisowi odręcznemu.

Certyfikat (certyfikat klucza publicznego)

- wiadomość, która zawiera co najmniej nazwę lub identyfikator organu wydającego certyfikaty, identyfikator subskrybenta, jego klucz publiczny, okres ważności certyfikatu, numer seryjny certyfikatu oraz jest podpisany przez organ wydający.

•<http://www.certum.pl/pl/dokumentacja/slownik/>

**Dowolny tekst, z którego
obliczany jest „skrót”**

(skrót:) 8376594048959

Algorytmy typu Hash

- **HMAC**
- **MD 2, 4, 5**
- **SHA-1**
- **MD5**

Podpis elektroniczny inaczej

- **Musi być związany wyłącznie z osobą, która go używa,**
- **Musi być trudny lub niemożliwy do podrobienia,**
- **Musi być ściśle powiązany z danymi, do których został dołączony,**
- **Musi uniemożliwić podpisanemu zaprzeczenie złożenia podpisu**

Procedura

- 1. Abacki szyfruje swój list adresowany do Babackiego, kluczem publicznym z pary kluczy Babackiego.**
- 2. Abacki podpisuje swój list (zaszyfrowany lub nie), adresowany do Babackiego, poprzez dołączenie do listu obliczonego „skrót” (robi to automat) i następnie szyfruje podpis.**
- 3. Do szyfrowania podpisu wykorzystuje klucz prywatny z pary kluczy B (pamiętajmy, że do szyfrowania całego listu zastosował publiczny klucz z pary kluczy A).**
- 4. W efekcie adresat – Babacki - otrzymuje zaszyfrowany list, do którego dołączony jest zaszyfrowany podpis/„skrót” Abackiego.**

Procedura c.d.

- 4. Babacki odszyfrowuje list swoim prywatnym kluczem A.**
- 5. Babacki odszyfrowuje podpis korzystając z publicznego klucza B.**
- 6. Korzystając z tej samej metody co Abacki, Babacki oblicza jeszcze raz „skrót” otrzymanego od Abackiego listu.**
- 7. Porównuje „skrót” - odszyfrowany z obliczonym. Identyczność skrótów dowodzi, że list nie został po drodze zmieniony.**
- 8. Zwróćmy uwagę na zmianę funkcji kluczy asymetrycznych w podpisywaniu skrótu!**

Procedura - koniec

Dzięki szyfrowaniu mamy zapewnioną poufność korespondencji (nikt jej po drodze nie odczyta), dzięki certyfikatowi jej autentyczność (list wysłała osoba, która się pod nim podpisała), a dzięki podpisowi (skrótowi) jego integralność (list dotarł do nas w niezminionej postaci).

Procedura podpisu inaczej

nadawca

- **Elektroniczny dokument**
- **Obliczanie funkcji skrótu**
- **Skrót**
- **Szyfrowanie Skrótu kluczem prywatnym nadawcy**
- **Podpis elektroniczny**

odbiorca

- **Elektroniczny dokument z podpisem nadawcy**
- **Odszyfrowanie podpisu kluczem publicznym nadawcy**
- **Obliczanie funkcji skrótu**
- **Porównanie obliczonego z otrzymanym skrótem**

Po co certyfikaty?

- **W operacji szyfrowania, klucz publiczny gwarantuje wyłącznie to, że wiadomość zaszyfrowana tym kluczem będzie odczytana przez jego właściciela – posiadającego odpowiadający klucz prywatny.**
- **W operacji odszyfrowania skrótu (podpis), klucz publiczny gwarantuje to, że odszyfrowany skrót jest identyczny z tym, który wysłał właściciel tego klucza (szyfrował skrót odpowiadającym mu kluczem prywatnym).**
- **Bez certyfikatu - brak gwarancji, że właściciel klucza publicznego jest osobą, za którą się podaje.**

Certyfikaty

Certyfikat jest ciągiem danych (wiadomością), który zawiera co najmniej nazwę lub identyfikator urzędu wydającego certyfikaty, identyfikator subskrybenta, jego klucz publiczny, okres ważności certyfikatu, numer seryjny certyfikatu i jest podpisany przez urząd CA

<http://www.certum.pl/pl/dokumentacja/pc/index.html>

Certyfikat

CA wydając certyfikat subskrybentowi potwierdza tożsamość subskrybenta oraz fakt, iż będący w jego posiadaniu klucz publiczny w rzeczywistości należy do niego. Dzięki temu strona ufająca, po otrzymaniu podpisanej wiadomości jest w stanie zidentyfikować właściciela certyfikatu, który podpis ten złożył oraz ewentualnie rozliczyć go z działań, które podjął lub do których się zobowiązał.

Certyfikat

- **CA – Najważniejszy element PKI (Public Key Infrastructure)**
- **Certyfikat – odpowiednio zaszyfrowany identyfikator cyfrowy. Służy on do potwierdzenia tożsamości osoby, która z niego korzysta**
- **Certyfikat wydawany (generowany) jest przez urząd certyfikacji (CA- Certificate Authority)**
np. www.certum.pl
- **Można utworzyć lokalne CA, na potrzeby firmy**

standard certyfikatów jest X.509 v.3, m.in.:

- *Wersja* – określa wersję certyfikatu,
- *Numer seryjny* – identyfikator certyfikatu, niepowtarzalny w ramach danego ośrodka,
- *Sygnatura* – opisuje identyfikator algorytmu wykorzystywanego do obliczenia podpisu elektronicznego złożonego na certyfikacie,
- *Wystawca* – nazwa ośrodka wydającego certyfikat (to pole musi być zawsze wypełnione),
- *Okres ważności* – przedział czasu, w jakim obowiązuje certyfikat,
- *Podmiot* – nazwa właściciela certyfikatu

Polskie centra certyfikacji

- **NBP – główny urząd certyfikacji kluczy, świadczy usługi na rzecz Ministra Gospodarki**

- **Certum**, (<http://www.certum.pl/>),
- prowadzone przez szczecińską firmę Unizeto,

- **Szafir** (www.kir.pl)
Czytnik+karta+certyfikat/rok – ok. 350 zł

Usługi certyfikacyjne

- rejestracja i wydanie certyfikatu,
- odnowienie certyfikatu,
- unieważnienie certyfikatu,
- weryfikacja statusu certyfikatu.

Źródło: <http://www.certum.pl/pl/dokumentacja/pc/index.html>

Pozostałe usługi certyfikacyjne:

- **oznaczanie wiarygodnym czasem (ang. Time Stamping Authority),**
- **notariat elektroniczny (ang. Notary Authority),**
- **skarbiec elektroniczny (ang. Electronic Vault),**
- **kurier elektroniczny (ang. Delivery Authority)**

są usługami niezaprzeczalności, które mogą być świadczone niezależnie od CA

Usługi świadczone przez CA

- **Certyfikat poczty elektronicznej**
- **Certyfikat serwera WWW**
- **Certyfikat serwera SSL**
- **Identyfikator cyfrowy do kreowania podpisów elektronicznych**
- **Certyfikaty programistów**
- **Certyfikaty VPN**

Infrastruktura klucza publicznego PKI (Public Key Infrastructure)

PKI tworzą wszystkie elementy (ludzie, sprzęt, oprogramowanie oraz komunikacja) służące sprawnemu, godnemu zaufania, operowaniu kluczami kodowymi. Innymi słowy PKI służy do zarządzania cyfrowymi certyfikatami i kluczami szyfrującymi dla osób, programów i systemów

Usługi świadczone na rzecz Ministra Gospodarki

- certyfikacja podmiotów świadczących kwalifikowane usługi certyfikacyjne polegająca na wytwarzaniu i wydawaniu zaświadczeń certyfikacyjnych oraz publikacji rejestru kwalifikowanych podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne na terytorium kraju,
- prowadzenie rejestru kwalifikowanych podmiotów świadczących usługi certyfikacyjne, w imieniu ministra właściwego do spraw gospodarki